No. 1234 Zaterdag 24 Augustus 1907. 24ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 23 Augustus.

DE NIEUWE SYLLABUS.

Eigenlijk gezegd is de lijst der 65 door het H. Officie veroordeelde stellingen geen Syllabus.

Velen meenen ten onrechte dat het woord Syllabus een uitdrukking is, die sedert eeuwen haar wijding ontving door de taal der Kerk en sedert langen tijd als zoodanig in gebruik is genomen.

Niets is minder waar.

Onze lezers weten, dat het woord Syllabus eenvoudig beteekent lijst of verzameling, en dat het officieel slechts éénmaal door de Kerk gebruikt is om de documenten aan te geven, welke op last van Pius IX door kardinaal Antonelli aan alle bisschoppen der wereld den 8 December 1864 werden toegezonden onder dezen van toen af historischen titel:

„Lijst (Syllabus) bevattende de voornaamste dwalingen van onzen tijd, die opgeteekend zijn in de Toespraken in het Consistorie, de Encyclieken en andere Apostollische Brieven van Onzen H. Vader Paus Pius IX".

Daarna volgden de 80 veroordeelde stellingen.

Dit document heette dus Syllabus of Verzameling en wel om twee redenen. Vooreerst omdat de veroordeelde stellingen waren verzameld uit de verschillende documenten, ontsproten aan den mond of de pen van Pius IX. En tweedens omdat deze stellingen een geheel vormden, tamelijk volledig weergevende de voornaamste dwalingen van dien tijd.

Deze tweede reden is van toepassing op de lijst der 65 stellingen door Pius X veroordeeld.

En juist daarom nu is de Syllabus van Pius X (kortheidshalve noemen wij haar zoo) van nu af bekleed met een karakter van zoo mogelijk nog meer onbetwist leergezag dan die van Pius IX.

Deze Syllabus is een document van het H. Officie der H. Roomsche en Algemeene Inquisitie, goedgekeurd en bekrachtigd door het opperste gezag van Z. H. Pius X.

De veroordeelde stellingen zijn genomen uit reeds vroeger veroordeelde werken.

Deze stellingen werden nu te zamen op *één lijst* geplaatst om aldus de voornaamste dwalingen van *onzen tijd* gezamenlijk te veroordeelen en daardoor in haar geheel uitspraak te doen over de verkeerde richting der ultra-moderne katholieke schrijvers.

Het is kort en goed een leerstellige uitspraak.

De veroordeeling van een dwaling is een der vormen, waaronder de Kerk de waarheid definieert, en wel in die mate, dat het „anathema", d. i. de meest plechtige vorm van veroordeeling, een van de gebruikelijke en noodzakelijke middelen is, waardoor men de definitie van een leerstelling erkent.

De nieuwe Syllabus is een vonnis over den overmoed en den hoogmoed van den „modernen" geest, van het „modernisme". Schier al die dwalingen spruiten voort zoowel uit een geweldige overschatting van de menschelijke kennis, de ongeloovige wetenschap, de moderne cultuur en eigen denkkracht, als uit een tot dusverre ongekende geringschatting of minachting van alle autoriteit, welke in vroeger eeuwen door geleerden en ongeletterden onder de Katholieken als onaantastbaar en heilig werd geëerbiedigd — van de gewone, dagelijksche leering der Kerk, het eenstemmig gevoelen van de H.H. Vaders en de godgeleerden, de scholastiek, den sensus catholicus van het geloovige volk.

Uit die 65 dwaalleeringen spreekt één geest, de geest van het onheilige, trotsche saecularismus, die, schuw en afkeerig van het bovennatuurlijke en kerkelijke, het natuurlijke en profane ten koste van het geestelijke overdrijft en verheft, den H. Geest vervangt door den geest van het „modernisme", de Kerkvaders en Kerkleeraren onttroont om de ongeloovige critici en exegeten te bewierooken, de godgeleerden achterstelt bij de natuur- en geschiedkundigen. Lees ze aandachtig na en overweeg ze in haar samenhang, die 65 stellingen en gij zult opmerken, dat de tendenz, om bij de stichting en de ontwikkeling der Kerk, God, den H. Geest, Christus, door den mensch, door menschelijke krachten en elementen te verdringen, het geheel beheerscht.

Het is de verschrikkelijke eigenwaan van de profane wijsbegeerte en moderne wetenschap, die autonoom wil wezen en niet langer de nederige dienaresse verkiest te zijn van de Theologie, in zooverre deze haar licht ontvangt van de Openbaring.

Wat den hoogmoed, die uit deze aanmatiging spreekt, nog sterker doet uitkomen, is de droevige omstandigheid, dat de blinde hardnekkigheid van de dwaalgeesten, wier bedenksels reeds vroeger veroordeeld, door de Syllabus opnieuw en openlijk gevonnist worden, deze plechtige, indrukwekkende veroordeeling noodzakelijk heeft gemaakt. In plaats van ooren te hebben naar de afdoende weerleggingen van gezaghebbende tegenstanders; in plaats van te luisteren naar de vermaning der bisschoppen en het hoofd te buigen voor de uitspraken der Romeinsche Congregatie, zijn zij in hun ijdelheid en gekrenkten trots voortgegaan met het verkondigen van hunne dwaalleeringen of hebben het althans niet van zich kunnen verkrijgen, die openlijk en ridderlijk te herroepen. Hoogstens toonden zij zich berekend en sluw genoeg om zelf aan den banvloek te ontkomen; maar om te beletten, dat het gift der dwaling verder en verder onder het geloovige volk verspreid werd en de zielen doodde, daarvoor deden ze weinig of niets. Nu ligt hun vonnis geveld. Moge hunne geschiedenis een les zijn voor anderen, die aan hun geest verwant zijn. Een gestrand schip is een baken.

Het Decreet der H. Roomsche en Algemeene Inquisitie luidt als volgt:

„Het is betreurenswaardig, dat onze tijd, die in zijn ongeduld om elk juk af te werpen en zich in de studie der hoogste waarheden aan nieuwigheden vastklampte, niet zelden in de grofste dwalingen verviel, terwijl hij afweek van wat in zekeren zin het erfgoed der menschheid is. Deze dwalingen waren te verderfelijker, waar zij de kerkelijke tucht, den uitleg der H. Schrift en de voornaamste geheimen van het H. Geloof betroffen. Voornamelijk moet echter betreurd worden, dat ook onder de Katholieken niet weinig schrijvers gevonden worden, die de grenzen overschrijden, welke door de Vaderen en de Kerk-zelf getrokken zijn, en die zich onder het voorwendsel van hooge kritiek en op titel van historische gronden beijveren, om een zekere ontwikkeling van het dogma te trachten vast te stellen, iets wat in werkelijkheid niets anders dan een verwringing van het dogma beduidt.

Maar opdat dergelijke dwalingen, die al meer en meer onder de geloovigen verspreid worden, in hun geest geen wortel mogen schieten en de zuiverheid van hun geloof niet verstoren, heeft het Z. H. Pius X, door de Goddelijke Voorzienigheid Paus, goed toegeschenen om door het Ministerium der Heilige en Algemeene Inquisitie de voornaamste dwalingen te doen opsporen en veroordeelen.

Als gevolg hiervan hebben de hoogwaardige en doorluchtige kardinalen, generaal-inquisitoren in zaken van geloof en zeden, na diep onderzoek en het voorafgaand advies der eerwaarde consultoren, geoordeeld, dat er reden was om te veroordeelen en te verwerpen de volgende stellingen, die door het onderhavige decreet-generaal worden

veroordeeld en verworpen.

1. De kerkelijke wet, welke voorschrift, dat de boeken, op de H. Schrift betrekking hebbende, onderworpen zijn aan een voorafgaande keuring, slaat niet op de beoefenaren van de wetenschappelijke critiek en uitlegkunde van het Oude en Nieuwe Testament.

Feuilleton.

REISINDRUKKEN

VAN

JAN PAUL

'n Maand of wat geleden zat ik mij nog te koesteren in de leven en gloed en inspiratie aanbrengende stralen van 'n tropisch zonnetje.

Die werken zoo wat als ultra-violette stralen.

Ze bliksemen door je gestoofd vleesch en been en zetten daar binnen je ideeënwereld in lichte laaie, zoodat je slechts je vulpen te ontdoppen hebt, om met topsnelheid meters vel blanco met copie te vullen over welk chapiter ook.

Dat was op St. Eustatius.

Ik zie in mijn verbeelding open monden en dik gerimpelde voorhoofden.

Ja, op St. Eustatius!

Dat eilandje, meer nog dat Hollandsch eilandje, moet ge niet zoeken op Suriname, ook niet in de buurt van den Congo, zelfs ook niet tusschen Noord- en Zuid-Holland, en dan ook weer heelemaal niet op Java (allemaal beweringen van Rotterdamsche belangstellende geographen) maar in de West, midden in de Caraïbische zee, tusschen Noord- en Zuid Amerika, dicht bij St. Kitts en St. Thomas.

Dat 't midden in zee ligt, vindt z'n reden hierin, dat het 'n eiland is, of beter 't is 'n eiland, omdat 't midden in zee ligt.

Mij dunkt, dat is duidelijk.

't Is daar altijd warm, dikwijls heel erg warm, omdat men. in de tropen is, net als in de Oost, maar die is toch nog 'n heel eindje uit de buurt van de West. Geen sprake van om eventjes 'n tramretourtje van West naar Oost te nemen, want 't is juist aan den anderen kant van den aardbol. Dus zou men heel wat krentenbroodjes in z'n zak moeten steken om onderweg op de been te blijven.

Op dat eilandje, u nu zoo goed bekend door mijn kranige topographische uiteenzetterij, heb ik jaren lang gewoond te midden van 'n 1500 negers en ettelijke blanken, gebruind en gebrand en dikwijls bezield door dat machtig zielsverheffend omhoogvoerend en veredelend geflonker van 'n zon, schitterend immer in majestueuse gloriepracht aan de intens zacht blauwende hemellucht.

En nu ik van morgen op 't papier aan 't krabbelen wilde gaan, nu zittend drie hoog op 'n achterkamer in Rotterdam, met poëtisch uitzicht op 'n wasschende vrouw met zeepsoparmen onder 'n rij zwabberende hemmetjes en flanelletjes en gestopte kousen aan 'n vochtig touwtje, nu mis ik mijn zon, die de volzinnen uit mijn pen deed spatten als 't spuitwater in 'n kristallen beker uit 'n pas geladen siphon.

Ik zou over New-York schrijven, want ik heb 't voorrecht gehad, dugen lang op mijn terugreis naar Patria, door die reuzenstad rond te dolen, ik bedoel rond te dolen met verstand.

En mij dunkt in alle nederigheid, dat ik 'n heel anderen kijk moet hebben op New-Yorksche toestanden en costuymen en Amerikaantjes, dan velen van mijn stadgenooten, die daar ook geweest zijn.

Want vergeet niet, dat ik 9 jaren lang zoo goed als alleen, ver van de beschaafde wereld op dat stukje vulcaangrond in de Caraïbische zee geleefd heb, gelukkig en tevree, ja zeker, maar toch zoo'n beetje als jaren her de toch ook zoo gelukkige oertijdmannetjes.

En ná zulk 'n kluizenaarsleven schroefstoomde ik 14 dagen door zeeën blauw en zwart en witgekuifd, en...... daar stond ik in New-York. Mij dunkt dat ik precies zoo'n gezicht gezet moet hebben als 'n arme drommel, die van ze'n wieg tot ze'n doodkist nooit 'n fatsoenlijk aangekleede botram heeft gesavoureerd, en nu zoo maar in eens zonder complimenten door Sint Pieter den hemel wordt binnen gelanceerd.

Daar stond ik in mijn tien jaren oudgroenig jasje met fluweelen opslagen, met groote kijkoogen bolend uit mijn gebruinde facie, geplombeerde voortand iet of wat zichtbaar, op 't hoekje van den wereldberoemden „Broadway".

Wat 'n pyramidale, dolle, onmogelijke, overdonderende, niet te beschrijven lawaaidrukte!

In die paar oogenblikken ellenboogden meer menschen mijn slanken persoonlijkheid voorbij, dan in al die jaren op St. Eustatius.

Nooit, van mijn leven 'n automobiel gezien.

Gek hè, maar toch is 't zoo.

Doch in die 2 à 3 minuten benzienden en toeterden er minstens 'n 50 van die monsters met worstwielen, dwarrelend door die armenzwaaiende menschenmassa.

Ik mocht tevreden zijn.

Ja, daar stond ik, maar ik kon daar toch niet eeuwig blijven staan, te meer daar ik voortdurend in gevoelige botsing kwam, en mijn armen heelemaal geen pas volgepompte luchtbanden zijn.

'n Politieman ontfermde zich over mij, zoo'n stevige forsche zwartoógige zoon van Erin, met 'n biceps om van te rillen en knuisten als voorhamers.

Hij loerde eens rond, omhoog ging ze'n handschoen No. 12¾, en met 'n smak stond al 't gerij (traffic zeggen ze daar) pal

„Quick now," en met duw tie me ami-

2. De kerkelijke uitlegging der Heilige Boeken is wel niet te verachten; zij staat evenwel achter bij het meer nauwkeurig oordeel en de herziening van wetenschappelijke schriftverklaarders.

3. Uit de kerkelijke veroordeelingen en straffen, uitgesproken tegen een vrije en wetenschappelijke uitlegging, kan worden besloten, dat het geloof, door de Kerk verkondigd, in strijd is met de geschiedenis en dat de katholieke leerstukken uiteraard niet kunnen overeenstemmen met het meer nauwkeurig onderzoek van de ware bronnen van den christelijken godsdienst.

4. Het leergezag der Kerk kan zelfs niet door dogmatische definitiën den waren zin der H. Schrift vaststellen.

5. Wijl in den schat des geloofs alleen geopenbaarde waarheden vervat zijn, komt het onder geen enkel opzicht aan de Kerk toe een oordeel te vellen over de uitspraken der menschelijke wetenschappen.

6. In het vaststellen van waarheden werken de hoorende en leerende Kerk zoodanig samen, dat de leerende Kerk niets anders te doen heeft dan vast te stellen, wat de hoorende Kerk algemeen aanneemt.

7. Wanneer de Kerk dwalingen heeft veroordeeld, kan zij van de geloovigen niet eenige innerlijke instemming vorderen, welke de door haar uitgesproken veroordeelingen omvat.

8. Van alle schuld vrij te achten zijn zij, die de veroordeelingen, uitgesproken door de H. Congregatie van den Index en door andere Romeinsche Congregaties, als niets tellen.

9. Van een al te grooten eenvoud of onwetendheid geven diegenen blijk, welke gelooven, dat God waarlijk de maker is der H. Schrift.

10. De inspiratie der boeken van het Oude Testament heeft hierin bestaan, dat de Israëlietische schrijvers de godsdienstige leerstellingen onder een bepaalden vorm, aan de heidenen weinig of niet bekend, bekend maakten.

11. De goddelijke ingeving kan niet zoodanig voor de geheele H. Schrift worden aangenomen, dat alle deelen en elk afzonderlijk tegen dwaling gewaarborgd zouden zijn.

12. Indien de bijbeluitlegger zich met vrucht wil toeleggen op de bijbelstudie, moet hij allereerst elke vooropgestelde meening omtrent den bovennatuurlijken oorsprong der H. Schrift afleggen, en deze niet anders uitleggen dan de overige zuiver menschelijke geschriften.

13. De Evangelisten zelf en de Christenen van de tweede en derde generatie hebben de parabelen van het Evangelie kunstmatig uitgesponnen en aldus een verklaring gegeven van de geringe vrucht van Christus prediking bij de Joden.

14. In meerdere verhalen hebben de Evangelisten niet zoozeer wat waar was verhaald, als wel datgene wat, ofschoon valsch, door hen meer nuttig geoordeeld werd voor hun lezers.

15. De Evangelies zijn tot aan de bepaling en de vaststelling van den canon vermeerderd geworden door voortdurende bijvoegingen en verbeteringen; van de leer van Christus is daarin dus slechts een zwak en onzeker spoor te vinden.

16. De verhalen van den H. Joannes zijn geen eigenlijk gezegde geschiedenis, maar mystieke overwegingen van het Evangelie; de vertoogen in zijn Evangelie vervat, en zijn godgeleerde beschouwingen over het geheim der zaligheid zijn ontbloot van historische waarheid.

17. Het vierde Evangelie heeft de wonderen overdreven, niet alleen opdat zij des te meer buitengewoon zouden schijnen, doch ook opdat zij meer geschikt zouden worden om de beteekenis van het werk en de glorie des Menschgeworden Woords te doen uitkomen.

18. Joannes werpt zich weliswaar op als getuige voor den Christus; doch hij is inderdaad niets anders dan een voortreffelijk getuige van het christelijke leven of wel van het leven van Christus in de Kerk, op het einde der eerste eeuw.

19. De niet-rechtzinnige bijbeluitleggers hebben den waren zin der schriften met meer getrouwheid verklaard dan de katholieke bijbeluitleggers.

20. De openbaring heeft niets anders kunnen zijn dan het door den mensch verkregen bewustzijn van zijn verhouding tot God.

21. De openbaring, die het onderwerp vormt van het katholieke geloof, is met de Apostelen niet afgesloten geweest.

22. De leerstellingen, welke de Kerk als geopenbaard voorhoudt, zijn geen waarheden uit den Hemel afkomstig, doch zekere verklaring van godsdienstige feiten, welke verklaring de menschelijke geest zich zelven heeft verschaft na moeilijken arbeid.

23. Er kan bestaan en er bestaat inderdaad eene tegenstelling tusschen de feiten, die in de H. Schriftuur worden verhaald en de daarop steunende leerstellingen der Kerk, zoo dat de criticus als valsch kan verwerpen feiten, welke de Kerk gelooft als ontwijfelbaar zeker.

24. Niet te berispen is de bijbeluitlegger, die stellingen opzet, waaruit volgt, dat de dogma's historisch valsch en twijfelachtig zijn, mits hij de dogma's zelve, maar niet rechtstreeksch ontkent.

25. De geloofsdaad berust ten slotte op een samenvoegsel van waarschijnlijkheden.

26. De dogma's behoeven alleen aangenomen te worden in practische beteekenis, d. i. niet als geloofsregel, maar als leiddraad om te handelen.

(*Wordt vervolgd*).

Ingezonden Stukken.

Geachte Redactie.

Op een der laatste bestuursvergaderingen van de Cur. M[ij]. t. B. v. L. V. Z. en V. werd o. m. ook ter tafel gebracht een Bulletin van het „Department of Agriculture" van Jamaica, dd. Januari 1903, waarin voorkomt een rapport van den Britschen Ambassadeur te Bogotá aan den Directeur van de „Public Gardens & Plantations" op Jamaica naar aanleiding van de fabricatie van Panama-hoeden in Colombia.

Al is het rapport niet meer van den allerjongsten datum, toch meende het Bestuur der C. M[ij]., dat het ook voor heden nog weinig van zijne actualiteit heeft verloren en oordeelde het daarom niet ondienstig het rapport ook te brengen onder de oogen van het Curaçaosche Publiek, ten einde eenige meerdere bekendheid te verschaffen omtrent de wijze, waarop de onderhavige industrie in Columbia plaats vindt en de daarmee gepaard gaande moeilijkheden.

Het is daarom, geachte Redactie, dat wij U namens het Bestuur der C. M[ij]. beleefdelijk verzoeken aan navolgende overzetting van het bewuste rapport een plaatsje te willen verleenen in het eerstvolgend nummer van Uw geëerd Blad, U inmiddels bij voorbaat dank zeggende voor de opname,

Hoogachtend.

UEds. dienst. dnren,

H. H. R. CHAPMAN, Voorzitter.
G. B. DUSSEL, Secretaris.

Curaçao, 7 Augustus 1907.

PANAMAHOEDEN

worden in Columbia gemaakt in de Departementen van Santander (Bucuramanga), Antioquia (Aguadas), Zuid-Cauca en Zuid-Tolima (Suaza district).

Men heeft tien dagen tot drie weken noodig om van uit Bogotá naar een dezer plaatsen te reizen. De duur van de reis hangt af van de gesteldheid der wegen en van het jaargetijde. Gedurende den regentijd worden sommige wegen onbegaanbaar. Thans (toen het rapport werd geschreven) kost een Suaza-hoed van middelbare kwaliteit 120 dollars. Een fijne dito hoed kost 300 à 400 dollars en zeer fijne 600 à 800 doll. (De prijzen zijn nog al veranderlijk en hangen af van vraag en aanbod)1)

De Suaza-hoed wordt veel hooger geschat dan de Equador-hoed.

Het materiaal voor het vervaardigen van den Panama-hoed wordt geleverd door den gewonen waaiervormigen palmboom, door de inboorlingen „Palmiche" genoemd.

Jonge bladeren van zooveel mogelijk gelijke grootte worden afgesneden en gekookt, tot het kookproces een bepaalde phase is ingetreden. (Het koken van het stroo tot op eene geschikte mate is een kunst, die slechts door weinig lieden goed wordt verstaan.) Door het koken bekomen de bladeren een uniforme lichtgele kleur. Na dit koken worden de bladeren opgehangen om te drogen. Dit drogen moet geschieden binnenshuis, dus niet in de zon, en op eene plaats, waar de lucht voldoende doorstrooming vindt. Zijn de bladeren nagenoeg droog, dan worden zij door middel van een y-vormig houten werktuigje verdeeld in streepjes van gelijke grootte. Dan laat men deze bladeren verder rustig drogen tot ze krullen aan de randen en dan zijn zij voor het gebruik gereed. Het „stroo" wordt zorgvuldig gewikkeld in schoone lappen, aangezien licht en een te droge atmosfeer het benadeelen.

In Suaza worden de hoeden gemaakt op stevige houten blokken door twee of vier personen (meestal vrouwen), die bij het werk steeds tegenover elkaar zitten.

Een middelmatige hoed wordt aldus door vier vrouwen gemaakt in eene week. Voor een fijne hoed zijn drie à zes weken noodig. Als het vlechten geëindigd is, wordt het stroo zorgvuldig met een pennemes afgesneden, de hoed daarna gewasschen met gewone gele zeep en limoensap en in de schaduw te drogen gelegd.

Het klimaat is van grooten invloed bij het vervaardigen dezer hoeden. Een knap hoedenvlechter of vlechtster kan geen goeden hoed maken gedurende het droge zomerweer of het regenseizoen.

Waarschijnlijk zijn om deze redenen hoeden van *bepaalde dorpen* in het Suaza-district beter dan hoeden gemaakt op plaatsen, slechts weinige mijlen daarvan verwijderd.

Om een goed vlechter of vlechtster te worden, is een zeer lange oefening en voortdurende practijk noodzakelijk, vandaar dat meisjes reeds op zeer jeugdigen leeftijd, gewoonlijk van ongeveer tien jaren, aan 't werk worden gezet.

De hoedenmakers werken den ganschen dag ijverig door, hunne maaltijden haastig gebruikende en dikwijls zelfs nog voortwerkende bij lamplicht. Gedurende het werk zingen de vrouwen, maar de arbeid wordt geen oogenblik gestaakt.

1) De papieren dollar is min of meer een halve penny waard.

---

caal onder paardenkoppen, tusschen vrachtwagens, voor en achter rijtuigen, tuf tufs en wat al niet meer, naar den overkant, waar ik met vegen wagensmeer en paardenschuim en wielenvuil op mijn verfomfaaid demietje aanland.

Spulletje, prevel ik en adem's heel diep.

Daar snorren electric cars voorbij met 'n vaart om van te duizelen, nog harder dan hard en dan nog harder.

Praat me nu niet over 't schandalig hard rijden van Rotterdamsche dito's, die staan tot mekaar als 'n schildpad tot 'n hazenwind.

Twee principieele zaken hebben se ook nog voor op onze Rotterdamsche cars.

Geen halten en nooit vol.

Ze stoppen overal, maar „hurry up" is de boodschap, want precies als de uiterste grens van je breed geneusden Amerikaanschen schoen op de treeplank rust, is ie ook al meters ver met de rest van je body er van door.

Wil je er weer uit, trek dan zelf maar aan 't touwtje en de zaak staat stil met 'n flink felle pofschok, maar hurry up please, want anders heb ie kans, dat een van je beenen de reis mee maakt, vooral als je er 'n houten of kurken op na houdt.

Hurry up, hurry up! Time is money! daar steunt alles op, daar draait alles om, in 't land van de „stars and stripes".

Hier in Rotterdam wordt plichtmatig 'n bordje „vol" neergeklept, als er 15 buiten en 20 binnen staanzitten, en je komt er niet in, al ben je nog zoo gehaast om kort vóór vijven, nog gauw je candidaat 'n stemmetje te bezorgen.

Dat woordje „vol" kennen ze daar niet, alleen in de beteekenis van „full" speed. Als je 'n zitplaatsje heb kunnen veroveren, dan hangen ze van alle kanten op je rug, op je schouders, op je keurig in vouw gestreken pantalon, enfin op alles, waarop ze maar hangen kunnen, trappen zonder gewetenswroeging je eksteroogen tot moes, ze balanceeren zich op de treeplanken, klemmen zich vast achter de slikborden, steeds met hun reusachtig newspaper in de net geganteerde hand.

En zoo'n reuzendoos tot barstens toe gevuld met kostbare menschenlevens, vliegt in ongetemde vaart belbeukend zonder ophouden, loeiende als 'n syrene door 'n samengepakte wiemelende menschenklomp.

Of er nooit ongelukken gebeuren?

Natuurlijk, dag in dag uit, maar van zoo iets wordt minder notitie genomen.

'n Menschenleven wordt daar niet geteld.

De dollar en alleen de dollar is koning!

De dollar beheerscht alles, voor den dollar buigt alles!

Rijk, en toch arm land!!

* *
*

Luister nu eens naar raad, naar 'n man van ondervinding, en denk er niet over, den grooten oversteek naar Amerika aan te vangen, zonder dat uw geldbeurs uitbuilt van onversneden Amerikaansche goudstukken.

Wij rekenen met guldentjes, zij met dollars. Wat je hier doet met 100, doe je daar met 250 centen.

Eén voorbeeldje uit velen, en dan schei ik uit, anders foetert de redactie en letterzetters incluis.

Mijn haardos was te weelderig en om kin en kaak begon 't ook weder om te zwarten. Ik zwenkte 'n scheersalon binnen in straat nummero zooveel.

Zeer handig werd ik gekortwiekt, en malsch den baard gekrabd.

Men vroeg mij „champoo, yes or no." onder 't nogmaals inzeepen. Yes, zei ik droomerig, en ik lag in den spiegel te staroogen naar de felle lichtschakeeringen spelende op mijn bruine neus en witgezeepte kin, en ik dacht aan Rembrandt.

En ik peinsde, hoe jammer 't was dat zijn 300-jarig geboortefeest een vol jaar te vroeg gevierd was. In 1607 is hij geboren, niet in 1606. Vreemd, Holland dikwijls in zoo heel veel ten achter en te laat (adres Vredespaleisgebeurtenissen), nu 'n heel jaar 365 dagen te vroeg.

„Face-massage" vroeg men mij weer met onderaardsche stem, en weer zei ik: yes, all right, want 't was mij goed daar rustig te zitten in 'n gemakkelijken dentisten fauteuil en mij in te denken in 't verschil tusschen Holland, New-York en St. Eustatius.

En in warme doeken werd mijn aanschijn gestopt en daarna besmeerd en gekneden.

Alles liet ik mij stoïcijnsch welgevallen, maar toen ie 't waagde de rekkracht, de elastiekigheid van mijn neus, van mijn grieksch-reformneus, van mijn trots, te beproeven, toen riep ik: stop!!

Alles was afgeloopen. Die massage had me warempel opgeknapt. Als we dat elken dag eens repeteerden, dan zou er nog wel iets van mij te maken zijn, borrelde 't naar boven, uit mijn hart, departement hoogmoed.

Maar al dadelijk bluschte 'n ijswaterdouche dien wijd opvlammenden hoogmoedszin sissend uit, toen ik aan de caisse voor al die geniale bewerkingen 0,92 doll., d. i. in Hollandsche specie f 2.12½ moest betalen!

Daar ben je in Holland 10 keer heel erg mooi voor.

En nu basta.

't Is al 3 uur namiddag, en nog geen zon te bekennen.

Wat 'n land!

Geen wonder, dat men prozaïsch wordt.

Zoo aanstonds zal ik 'n warme stoof bestellen en van avond in bed 'n danig warm kruikje. Vergeet niet, we schrijven 18 Juli.

O, Eustatius land van de zon, wees niet zoo egoïstisch en zend 'n paar van uw verkwikkende, leven aanbrengende, ideeën instortende stralen over en in en op en door het kille ijzige, bibberende Rotterdam.

Dat zal den theetuinen en restauraties en den open trams en den ijswagentjes en spoorwegen en vrouwen van stakende bootwerkers en kindertjes met fletse koontjes en kuchenden ouden en jongen menschen ten goede komen.

Kom, o zon, bron van licht en blijheid, van inspiratie en opgewekt leven, kom!

Dan zullen we 'n volgend maal met meer élan weer wat kunnen pennen over „Amerikanen, negers en nog wat."

Rotterdam 18 Juli 1907.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Verleden Maandag had in de Rozenkranskerk op Pietermaai eene indrukwekkende, niet alledaagsche plechtigheid plaats, nl. de plechtige H. Mis opgedragen door een zoon van Curaçao, den Eerw. Pater J. SCHOONEWOLF, Salesiaan. De ruime kerk was tot in de uiterste hoeken gevuld met geloovigen, die er blijkbaar trotsch op waren dat *„un jioe di nos"* het altaar mocht bestijgen en met eerbiedige bewondering richtten zich aller blikken naar het altaar. Om zeven uur ving de H. Mis aan, waarbij de Eerw. Pater SCHOONEWOLF, geassisteerd werd door den Zeereerw. P. VICTOR M. ZWIJSEN, als diaken, en den Zeereerw. Heer F. J. A. VAN DEN DONK, als subdiaken, terwijl de Zeereerw. Pastoor der paroche, J. M. VAN WEERELT, als *presbyter assistens* fungeerde.

't Was een zeer treffend oogenblik, dat wij niet spoedig vergeten zullen, toen bij de H. Communie de jeugdige priester, met het Brood des levens in zijne hand, van het altaar afdaalde, om aan zijne overgelukkige moeder en verdere familieleden de H. Communie uit te reiken. Voorzeker zal een heilige jaloezie de harten van velen vervuld hebben, bij het zien van dat zeldzame voorrecht aan de Moeder van den priester geschonken, de H. Communie te mogen ontvangen uit de hand van haar eigen kind. Gelukkige Moeder, gelukkige Zoon!

Na de H. Mis werd aan den Eerw. Pater SCHOONEWOLF en zijne familie door den ZEerw. Pastoor een feestelijk ontbijt aangeboden, waarbij menige gelukwensch aan moeder en zoon werd uitgebracht.

De AMIGOE DI CURAÇAO voegt hare gelukwenschen daarbij en strekt dezen gelukwensch uit tot de geheele parochie van Pietermaai, die dezen haren zoon tot de hooge waardigheid van priester zag verheven.

Dinsdagavond is de Eerw. Pater SCHOONEWOLF naar Aruba vertrokken, ten einde zijn ouden leermeester Pastoor L. JANSEN te bezoeken. Al wie Pastoor JANSEN kent (en wie herrinnert zich op Pietermaai dien volijverigen priester niet?) zal begrijpen welke vreugde het voor zijn hart zal zijn dezen zijnen oud-leerling als priester te mogen omhelzen.

* *
*

Een zeldzaam zilveren jubilé zal Donderdag a. s. het St. Elizabethsgasthuis vieren. Dien dag zal het vijf en twintig jaren geleden zijn, dat de Weleerwaarde Moeder URSULINE tot Overste werd benoemd.

Een ieder van ons kan zich met eigen oogen overtuigen, hoe zegenrijk haar bestuur was gedurende die vijf en twintig jaren; hoe krachtig het „Hospitaal" bloeide en zich uitbreidde.

Veel daarover schrijven behoeven wij niet; in het uiterst doelmatige, ruime, nieuwe gebouw werden hare daden als in steen uitgehouwen.

Zonder het te willen, heeft Zij daardoor voor zich en hare volijverige medehelpsters een onvergankelijk monument gesticht.

Z. D. H. Mgr. VAN BAARS heeft besloten als een bizonder bewijs van dankbaarheid voor hare opofferende werkzaamheid en van warme belangstelling in hare liefdevolle ziekenverpleging, dien dag des morgens ten 7 ure in de kapel van het Gasthuis een Pontificale H. Mis te celebreeren.

Wij zijn overtuigd, dat Moeder URSULINE, steeds zulk een goede moeder voor haar arme zieken, veel bewijzen van dankbaarheid en vereering zal ontvangen en bieden Haar Weleerwaarde bij deze reeds onze op rechte, welgemeende gelukwenschen aan.

Nieuwe Doktoren.

De Heer L. BERGEN van Suriname, heeft 24 en 25 Juli ll. met goed gevolg examen afgelegd als verloskundige. Volgens *De Surinamer* heeft de Heer BERGEN vroeger dan oorspronkelijk het plan was dit examen afgelegd, daar hij als geneeskundige naar Saba zal vertrekken om Dr. LIONARONS te vervangen. Over 14 dagen kunnen wij den nieuwen geneesheer in onze kolonie verwachten.

Naar wij uit particuliere berichten vernemen, heeft ook de Heer D. J. SAMUELS gesolliciteerd om als geneeskundige op Curaçao te worden aangesteld, maar nu lazen wij in *„De Surinamer"* dat ZEd. tijdelijk belast werd met de geneeskundige praktijk op Domburg.

Dr. M. COHEN HENRIQUEZ is naar Bonaire vertrokken, nadat hij zich bereid had verklaard de geneeskundige practijk aldaar voor zes weken waar te nemen.

Militair Examen.

Donderdagavond hebben in de krijgsraadzaal de Heeren C. N. WINKEL en MONTEFIORE L. MADURO met schitterend gevolg het candidaatsexamen voor officier afgelegd ten overstaan van de Heeren HINRICHS, SCHUTTE en VAN LIER.

Onze gelukwenschen.

Reorganisatie der Politie.

Het Afdeelingonderzoek van den Koloniale Raad heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeen verklaarde men zich ingenomen met het in de toelichting ontvouwde plan eener reorganisatie der gewapende politiemacht in de Kolonie.

Met het Bestuur was men van oordeel, dat de vereeniging van den garnizoen- en politiedienst niet alleen uitvoerbaar maar ook in beider belang is.

Eenige leden vroegen of het garnizoen, wordt het op de tegenwoordige sterkte gehouden, wel reden van bestaan zal hebben indien het 100 man voor den politiedienst beschikbaar moet stellen. Zij meenden dat het aanbeveling zou verdienen het garnizoen op eene hoogere sterkte te brengen.

Enkele leden hadden gaarne gezien, dat het geheele garnizoen met den politiedienst werd belast.

Eenige leden maakten de opmerking, dat de toelichting gewaagt van een mogelijk optreden der schutterij, terwijl die sinds eenige jaren rustend is verklaard en niet meer in den wapenhandel wordt geoefend. Zou het niet mogelijk zijn, zoo vroegen zij, haar met weinig kosten in activiteit te herstellen?

Men juichte het toe, dat door de ontworpen organisatie eene belangrijke bezuiniging zal worden verkregen.

Het vertrouwen werd uitgesproken, dat in allen deele rekening zal worden gehouden met de verkregen rechten niet alleen, maar ook met de op de bestaande wettelijke bepalingen gebouwde vooruitzichten. Met name werd hierbij gewezen op het recht van verlof.

Hoewel uit het voorgaande voldoende blijkt, dat er in het minst geen bezwaar bestond tegen het onderhavig ontwerp, zouden de leden, alvorens zich definitief uit te spreken, gaarne inzage willen krijgen van het in de toelichting bedoelde schema der nieuwe organisatie."

Jammer, dat het hierboven door den Raad besproken voorstel tot reorganisatie van onze politie niet bekend was op de Haagsche Vredesconferentie. We kregen hier bepaald den Nobelprijs, als eerste uitvoerders van het voorstel tot algeheele ontwapening, want een dergelijke reorganisatie der politie als hier werd voorgesteld zal wel gelijk staan met een feitelijke opheffing van ons garnizoen. Voor eigenlijke militaire diensten zullen er al heel weinig mannetjes beschikbaar blijven. Maar geen nood! Onze wakkere schutters zijn er ook nog! Die zullen nu wel, met nieuw leven bezield, uit hun rustige rust verrijzen. Als een flink oorlogsschip nu ook maar een handje helpen wil, en steeds bij de hand wil blijven, zullen wij de sterke vermindering van het garnizoen zoo heel erg misschien niet voelen.

Wij begrijpen, dat een militair hart zich moeilijk met de voorgestelde wijziging zal kunnen vereenigen. Evenzeer, dat de politie door deze reorganisatie nog niet volmaakt zal wezen. Maar 't lag toch voor de hand, dat, nu de ondervinding leert, hoe de beste elementen onzer politie gerecruteerd worden uit het garnizoen, toch ook eens beproefd wilde worden om alle politie-agenten door militairen te vervangen. Men kreeg dan licht een beter geheel.

Daarbij komt nog, dat het garnizoen alleen het eiland Curaçao bewaakt en zoo noodig beschermen zal; maar de overige eilanden, die toch ook tot een en dezelfde kolonie behooren, bleven zonder militairen. De oorlogsboot kan alle eilanden gelijkelijk beschermen; een schutterij, zoo noodig, overal worden weerbaar gemaakt.

En wat het zwaarste wegen zal: deze reorganisatie bespaart de kolonie jaarlijks 50.000 Gld.

Wij twijfelen er dan ook niet aan, of deze reorganisatie zal haar beslag wel krijgen.

Vrijdom van zoutaccijns.

De "St.-Ct-" no. 176 bevat een Kon. Besluit van den 17en Juli, Stbld. no. 226, houdende bepalingen omtrent vrijdom van den accijns voor zout, benoodigd bij het bereiden van koudmakende mengsels in fabrieken en trafieken.

Dit besluit strekt om vrijdom van den accijns toe te kennen voor het zout, benoodig bij het bereiden van koudmakende mengsels in fabrieken en trafieken en zulks op den voet van de bepalingen, vastgesteld bij Kon. Besl. van 19 Augustus 1898, Stbld. no. 202.

Officieele berichten.

Aan den heer G. J. VAN GROL, gezaghebber van St. Eustatius met verlof in Nederland is vergunning verleend naar de kolonie terug te keeren.

Koninginnedag.

Volgens *De Vrijmoedige* loopt het gerucht, dat eenige inwoners van Pto. Cabello het plan hebben gevormd, om een pleiziertocht met het Venezolaansche stoomschip *Manzanares* naar ons eiland te doen en den verjaardag van H. M. de Koningin hier door te brengen.

Wij zouden ons van harte verheugen als dit gerucht waarheid blijkt; de vriendschapsband tusschen Venezuela en Curaçao kan er slechts sterker door worden. Maar onder een voorwaarde. De Porteños moeten dan ook hier even vriendelijk en gastvrij worden onthaald als onze Curaçaonaars dit werden te Puerto Cabello. Dat alles mag van te voren wel goed geregeld worden door den Consul van Venezuela of een bizondere Commissie.

Ons Bestuur zal zeker niet achterblijven, nu van officieele zijde de Curaçaonaars zoo hoogelijk werden geerd te Puerto Cabello.

Mogen wij in het latere audientieuur, half elf, misschien iets zien doorschemeren van het program van officieele ontvangst der vreemdelingen?

Rekening Curacao 1903.

Ingediend is een wetsontwerp tot vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangete voor Curaçao over het dienstjaar 1903, als volgt: de uiegaaf op f 765,643,62½, en de ontvangst op f 585.543,91, alzoo met een nadeelig slot van f 180.099, 71½.

Ridder Ned. Leeuw.

Bij K. B. is benoemd tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw jhr. C. J. De Jong van Beek en Donk c. i., hoofdingenieur-directeur 2e klasse van den Rijkwaterstaat in de 5e directie.

Advertentien.

Schouwburg: „Naar"

Groote voorstelling, ter viering van den Jaardag van H. M. Koningin Wilhelmina, te geven door de Militaire Sportvereeniging op Zaterdag 24 Augustus 1907 des avonds ten acht uur.

De netto-opbrengst zal strekken ten voordeele van de nagelaten betrekkingen van wijlen **A. M. Palm**, in leven Sergeant-schoenmaker bij het garnizoen alhier.

De contrôle en uitkeering der gelden zal geschieden door eene Commissie bestaande uit de H. H. Officieren J. A. SNIJDERS Jr., L. SCHUTTE en E. C. BRUSSE.

PROGRAMMA.

N°. 1. Staafoefeningen.
„ 2. De vier leuke Chineezen.
„ 3. Oproer, komische scène.
„ 4. De mislukte uitvinding of de behulpzame straatjongens.

PAUSE.

„ 5. Keur oefeningen, rek en werken met gewichten.
„ 6. Leven alle schoone vrouwen. Humoristisch Duo voor Heeren.
„ 7. Paardstanden.
„ 8. Wedstrijd in voordragen. Komische scène.

PAUSE.

„ 9. Turksch ballet.
„ 10. Fantasie–schermen.
„ 11. Tien minuten in de geestenwereld. Fantastische scène.
„ 12. Tableaux. { *a.* concert aan de voorposten. *b.* De laatste patroon.

Het programma zal worden opgeluisterd door muziek van de Garnizoens-kapel.

Prijzen der plaatsen:
1°. Loge á *f* 2.00
2°. id. en stalles *f* 1.50.
Algemeene toegang *f* 1.00.
Balcon *f* 0,40.

Plaatskaarten te bekomen bij de Heeren C. N. WINKEL, SOL. L. MADURO, N. en HENRI LEYBA en op den spel-avand aan het loket.

Het Bestuur van de
M. S.

Drukker:

ALFREDO F SINTIAGO

LET OP!

Ondergeteekende neemt hier bij de vrijheid het geeërd publiek zijne diensten aan te bieden

J. L. C. MONSANTO,
Prakticijn.